

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Si es realitzen diferents activitats es recomana emplenar una fitxa per a cadascuna d'elles.

Fitxa del projecte

Any de la formació*	2012
Trimestre en què s'ha fet l'activitat* <i>(Trieu-ne un)</i>	
Comunitat autònoma* <i>(Trieu una comunitat)</i>	Catalunya
Centre educatiu <i>(Nom del centre)</i>	
Títol del projecte* <i>(Títol de l'activitat que es proposa fer)</i>	L'assetjament, a la pel·lícula «Cobardes».
Autors / es* <i>(Poseu el nom de cada autor en una línia)</i>	Gemma Arija Guilera
Etapla educativa* <i>(Trieu una o més etapes i esborreu la resta)</i>	Educació Secundària Obligatoria (ESO)
Curs* <i>(Trieu un o diversos cursos pertanyents a l'etapa triada)</i>	4t ESO
Temàtica* <i>(Trieu-ne una o més i esborreu la resta)</i>	Assetjament escolar
Resum breu* <i>(Extensió aproximada de 7 línies o 70 paraules)</i>	Anàlisi i reflexió sobre l'assetjament escolar mitjançant el visionat i treball sobre la pel·lícula «Cobardes».
Tipus d'activitat <i>(Trieu un tipus d'activitat i esborreu la resta)</i>	Pel·lícules o vídeos
Presentacions dels tallers <i>(Indiqueu si cal utilitzar alguna presentació dels tallers del Programa per fer l'activitat)</i>	Assetjament escolar
Altres materials <i>(En el cas que s'hagi utilitzat algun arxiu que no es pugui incloure dins de l'apartat d'annexos d'aquest document, indiqueu el nom exacte de l'arxiu que envieu juntament amb aquest arxiu)</i>	
Durada aproximada* <i>(Trieu el nombre de sessions de 60 minuts)</i>	3

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

<i>necessàries per realitzar l'activitat a l'aula. Elimineu la resta)</i>	
Idioma* <i>(Trieu l'idioma)</i>	Català

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Projecte

En aquesta part del document es desenvolupa la proposta de treball de l'activitat.

Descripció breu del centre
Presentació* <i>(Introducció i justificació del perquè s'ha plantejat fer l'activitat.)</i>
<p>El document que tenim entre les mans és un projecte d'activitats dissenyades i vivenciades, en aquest cas a 4t d'ESO.</p> <p>La raó d'aquest projecte sorgeix de la necessitat d'assolir nous coneixements teòrics i pràctics per prevenir la violència de gènere en el context socioeducatiu.</p> <p>Aquest projecte es construeix a partir de la formació del professorat mitjançant el programa “Violència: Tolerància Zero” que l'Obra Social "la Caixa", en conveni amb el Departament d'Ensenyament, posa a disposició del professorat de Secundària, i del seguiment de la tutora Elena Garrido, especialista en Violència de Parella i de Gènere i psicòloga experta en Psicologia Forense (acreditació que atorga el Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya).</p>
Descripció breu del grup amb el qual es treballarà *
<p>L'activitat triada s'ha realitzat amb un grup de 4t d'ESO, concretament el de 4t d'ESO B, amb un nivell acadèmic baix.</p> <p>Aquest grup està format per 25 alumnes (14 noies i 11 nois), dos dels quals són d'origen marroquí (un noi i una noia) però estan força integrats en la vida escolar perquè porten anys vivint a Catalunya (parlen perfectament el català).</p> <ul style="list-style-type: none">• Hi ha dues noies absentistes.• En general és un grup tranquil, respectuós, que manté el silenci. S'hi pot treballar molt bé.• Un noi i una noia estan en judici per un cas d'assetjament (el noi vers la noia).• A la meua matèria d'Educació Física, cap al final del tercer trimestre, s'ha donat un cas d'assetjament contra un noi.• Mostren interès per les activitats proposades.• No han treballat amb anterioritat el tema de l'amor romàntic.
Objectius* <i>(Finalitat de l'activitat. Poden definir-se objectius generals i / o específics.)</i>
Objectius de la dinàmica <ul style="list-style-type: none">• Identificar les persones implicades en la creació i manteniment de les situacions d'assetjament.• Fomentar la reflexió sobre l'assetjament escolar. Objectius longitudinals <ul style="list-style-type: none">• Millorar la comunicació assertiva.• Resoldre els conflictes de manera assertiva.
Previsió de conflictes previs i resultats esperats <i>(Explicació dels resultats esperats i dels problemes o conflictes que es preveu que es podrien produir durant el desenvolupament de l'activitat.)</i>
Metodologia / pautes de treball* <i>(Explicació de la metodologia que s'utilitzarà per treballar l'activitat. Si hi ha materials relacionats com ara qüestionaris, textos, etc. es referenciaran aquí i s'inclouran al final del document com a annexos.)</i>
<p>Treballarem l'assetjament escolar mitjançant el visionat de la pel·lícula «Cobardes», en concret tractarem els temes:</p> <ul style="list-style-type: none">• L'assetjament escolar.

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

- Rols de víctima i agressor/a.
- Protocol o pautes a seguir en cas d'assetjament.
- Observador/a: què fer quan estan assetjant algú.
- La por/la covardia.
- La comunicació familiar.
- La comunicació entre adolescents.
- L'autoestima.
- L'assertivitat i l'empatia.
- La soledat.
- El "chivato" o persona a favor de la justícia.
- La llei del silenci.

Per fomentar la pràctica reflexiva s'ha seguit la seqüència següent:

1. Introducció de la pel·lícula. En podeu veure el resum a l'annex 1.
1. Visionat de la pel·lícula.
2. Preguntes de reflexió sobre la pel·lícula (annex 2).
3. Activitat sobre l'assetjament "Què en sabem del *bullying*?" (annex 3).
4. PowerPoint sobre els conceptes del *bullying*.

Descripció de com s'introdueix l'activitat a l'aula

Fer una breu descripció del cas de Jokin, que se suïcidà com a conseqüència dels maltractes reiterats rebuts pels seus companys/es d'institut. A continuació es fa una breu introducció de la pel·lícula i, finalment, es fa una reflexió. Prèviament, per fomentar la reflexió dels i les alumnes, no es passa cap PowerPoint amb conceptes d'assetjament.

1.

2. Un cop hem visionat la pel·lícula es fan unes preguntes de reflexió per contextualitzar les persones protagonistes i el tema que s'està tractant: el *bullying*.

Quan ja hem ubicat la història de maltractaments es passa un qüestionari per saber el nivell de coneixements sobre el tema de l'assetjament (concepte, conductes, agents implicats, etc.). Un cop acabat el qüestionari es fa un buidatge de les respostes donades per l'alumnat per detectar mancances d'informació sobre el tema tractat. Per acabar es passa un PowerPoint amb els conceptes clau de l'assetjament.

a) Metodologia

Estil d'ensenyament: participatiu i reflexiu.

b) Procediment

Visionar la pel·lícula «Cobardes».

Com a docents serem guies de l'aprenentatge-ensenyament, aportant informació, proposant activitats i estimulant l'**implicació cognitivo-reflexiva** dels i les alumnes en la resolució dels problemes que es plantegin.

Temporalització de les sessions de treball*

(Explicació del treball que es realitzarà durant cada sessió.)

3 sessions de 60 minuts distribuïdes de la manera següent:

Sessió 1

- PowerPoint amb els conceptes clau de l'assetjament: 10 minuts.
- Repartir preguntes. Cada bloc de preguntes tindrà un número.
- Mirar la pel·lícula: 45 minuts.

Sessió 2

- Acabar de mirar la pel·lícula: 40 minuts.
- Acabar de contestar preguntes: 20 minuts.

Sessió 3

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

<ul style="list-style-type: none">• Debat/reflexió sobre les preguntes. Cada bloc de preguntes es contestarà i ampliarà amb la resta de companys i companyes de la classe. Cada bloc de preguntes l'acompanyarem amb un PowerPoint que conté els conceptes clau de la temàtica tractada.
Materials necessaris* <i>(Llista de materials, el més detallada possible, que es necessitaran per fer l'activitat. Per exemple: vídeo de la pel·lícula "Cobardes", pissarra digital interactiva, paper i bolígraf, etc.)</i>
<ul style="list-style-type: none">• Pel·lícula «Cobardes» (2008).• Projectió de la pel·lícula a la pissarra digital.• Fotocòpies de les preguntes.• Ordinador.• PowerPoint sobre assetjament.
Eines d'avaluació <i>(Explicació de les eines que s'utilitzaran per fer l'avaluació. Si hi ha materials relacionats com ara qüestionaris, enquestes, etc. es referenciaran aquí i s'inclouran al final del document com a annexos.)</i>
Com s'ha desenvolupat el treball a l'aula <i>(Descripció de com s'ha desenvolupat el treball, per exemple: si els/les alumnes han participat en major o menor mesura, si han demostrat interès, si hi ha temes que despertin més curiositat que altres, etc.)</i>
Valoració d'objectius aconseguits i conclusions <i>(Valoració de si s'han aconseguit els objectius i explicació de les conclusions a què han arribat professorat i alumnat, un cop realitzada l'activitat.)</i>
<p>Els objectius plantejats sobre la identificació dels agents implicats en situacions d'assetjament i la reflexió sobre l'assetjament escolar s'han assolit, ja que eren realistes i adequats pel grup/classe.</p> <p>Els objectius longitudinals (millorar la comunicació assertiva i resoldre els conflictes de manera assertiva) s'haurien de treballar des de cursos anteriors per produir canvis actitudinals reals i positius.</p> <p>El nivell d'interiorització de l'activitat ha estat positiva ja que les actituds inadequades contra un alumne/a van desaparèixer (a la classe d'Educació Física). Es va fer un seguiment de mediació entre les persones implicades en l'assetjament. A més, les activitats plantejades van permetre reflexionar sobre les greus conseqüències de l'abús reiterat sobre els companys o companyes.</p> <p>Per saber el grau d'interiorització de l'activitat proposada i per saber si l'alumnat ha entès què es volia transmetre sobre el <i>bullying</i>, s'ha fet una anàlisi de les respostes a les preguntes de l'activitat 2 "Què en sabem del bullying". Aquestes preguntes han estat contestades de manera individual, després de veure la pel·lícula. Podeu veure l'anàlisi a l'annex 3, després de la llista de preguntes.</p> <p>Considero que el tema de l'assetjament es treballa poc en aquest institut i que se n'hauria de començar a parlar a primer d'ESO i primària, amb la finalitat de provocar canvis reals en el tema de l'assetjament. S'hauria d'aprofundir més en aquest tema ja que s'han detectat mancances d'informació i coneixements en relació a l'assetjament. Així l'alumnat seria capaç d'optar per models de relació positius (assertius) amb els companys i les companyes, ja que els models violents generen violència. S'ha de crear un ambient escolar de seguretat, amb un clima positiu per a tothom i en què es respectin els drets de les altres persones i s'actui amb responsabilitat.</p>
Propostes de millora de l'activitat <i>(Explicació, un cop finalitzada l'activitat, d'aquelles coses que podrien millorar-la, com per exemple: suprimir alguna part, distribuir les sessions d'una altra manera, etc.)</i>

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Annex núm. 1

RESUM DE LA PEL·LÍCULA

Un adolescent de catorze anys, en Gaby, té por d'anar a l'institut. La culpa és d'en Guille i els seus amics, uns companys de classe que es dediquen a atemorir-lo pel simple fet de ser pèl-roig.

En Guille, aparentment un nen normal, bon estudiant i esportista, té por de no complir les expectatives del seu pare.

Joaquín, el pare d'en Gaby, té por de perdre la feina, i la Merche, la seva mare, té por que la seva família s'enfonsi.

En Guillermo, el pare d'en Guille, té por de caure en desgràcia en el seu partit, i la Magda, la seva mare, té por de perdre el contacte amb el seu propi fill.

La **POR** és el fil conductor de la pel·lícula.

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Annex núm. 2

ACTIVITAT 1: REFLEXIÓ DE LA PEL·LÍCULA “COBARDES”

En Gaby amb la germana, a la pizzeria	Per què els dos germans sopen a la pizzeria? Com és la relació entre els germans? Què li passa al ós de la germana?
Incendi al lavabo	Per què els professors creuen que en Gaby és el culpable? Com reacciona en Gaby davant d'aquesta situació?
Baralla al pati	Què origina la baralla al pati?
Sopars familiars	Quina és l'actitud del pare d'en Guille, en el sopar, després de la baralla? Quina diferència hi ha entre el que passa a casa d'en Guille i el que passa a casa d'en Gaby?
Què li diu la mare d'en Guille al seu fill i quina és l'actitud d'aquest?	Què li diu la mare d'en Guille al seu fill i quina és l'actitud d'aquest?
Entrevista al pare d'en Guille a la televisió	Què et suggereixen les declaracions que fa el pare d'en Guille a la televisió? Quin tipus d'educació es dona a casa d'en Guille?
En Gaby jugant a la consola	Què creus que significa la caiguda del seu personatge? Què creus que pensa en Gaby en el moment en què cau el personatge?
La pizza a la motxilla	Qui posa la pizza a la motxilla d'en Guille? Per què? Per què no es dirigeix a casa seva? Què et sembla la reacció final d'alguns dels seus companys/es?
Examen final	Què et suggereix la presència de l'altre noi? Quin tret físic pot convertir-lo en víctima? Per què creus que mira espantat a en Gaby?

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Annex núm. 3

ACTIVITAT 2: QUÈ EN SABEM DEL BULLYING?

1. Què és el *bullying*?
2. Les conductes que constitueixen el *bullying* són...
3. On passen aquestes coses? (Feu un llistat)
4. Pensa i escriu situacions de *bullying* que hagis viscut o vist.
5. Per què pensem que passen aquestes coses?
6. Com diríeu que és l'agressor/a? N'hi ha només un tipus?
7. Com diríeu que és la víctima? N'hi ha només un tipus?
8. Escriu propostes de mesures i estratègies per aturar situacions de *bullying* (què es pot fer perquè no passin aquestes situacions)

Anàlisi de les respostes de l'alumnat a l'activitat anterior

A partir del buidatge de les preguntes podem dir que els i les alumnes coneixen o han definit correctament el concepte de **bullying**. La majoria han contestat que és un maltractament reiterat psicològic, verbal o físic, que rep una persona per part d'altres.

En relació a la pregunta 2, "**Les conductes que constitueixen el *bullying* són...**", s'ha observat que hi ha problemes per identificar-les. La majoria han contestat agressions físiques i verbals (insultar). La majoria de les noies han fet referència a les conductes psicològiques de maltracte reiterat. En canvi, no han fet referència a l'exclusió social: no deixar participar algú en alguna activitat, ignorar, tractar com un objecte, etc. Per tant, s'haurien de treballar amb més profunditat les conductes que constitueixen el *bullying*.

En la pregunta 3, "**On passen aquestes coses? (Feu un llistat)**", observem que els i les alumnes són conscients de en quins llocs es poden produir els atacs reiterats sobre les víctimes. Les respostes han estat: a l'escola de primària, al carrer, a la feina, a l'institut, a les excursions, al pati, al menjador, als lavabos, a la classe d'educació física, a casa i a la universitat.

Pel que fa a la pregunta 4, "**Pensa i escriu situacions de *bullying* que hagis viscut o vist**", dues alumnes han viscut experiències de maltractament. A una d'elles la maltractava la parella, i l'altra està en judici amb un company de la mateixa classe. La resta del grup ha vist situacions de *bullying* com ara ignorar un/a company/a, tirar una companya per les escales, noies pegant-se, amenaçar els i les altres, agredir un/a company/a, insultar pel passadís, etc. A partir d'aquesta pregunta deduïm que la majoria de nois i noies han observat o han estat espectadors/es d'alguna acció de maltractament i no han fet res al respecte, acceptant el que està passant. Possiblement actuen amb indiferència per por o per evitar problemes.

En relació a la pregunta 6, "**Com diríeu que és l'agressor/a? N'hi ha només un tipus?**", la majoria han contestat que l'agressor/a és una persona que es creu superior i popular, actua contra els més dèbils, és impulsiu, no mostra empatia ni té sentiments, ha estat víctima de maltractaments, etc. La majoria saben identificar l'agressor/a com una persona que agredeix, utilitza la violència per resoldre problemes i mostra un nivell baix d'empatia.

Pel que fa a la pregunta 7, "**Com diríeu que és la víctima? N'hi ha només un tipus?**", la majoria dels i les alumnes han contestat que la víctima és una persona passiva, que no reacciona, que és poruga i tímida, que li costa fer amistats, que presenta algun tret físic diferencial (guenyo/a, gras o grassa, etc.), i que és insegura. Altres han contestat que pot ser una víctima provocadora, que molesta. En general podem dir que la majoria dels i les alumnes saben diferenciar les característiques d'una possible víctima.

A l'última pregunta, "**escriu propostes de mesures i estratègies per aturar situacions de *bullying* (què es pot fer perquè no passin aquestes situacions?)**", l'alumnat han contestat: tothom protegeix tothom, millorar la comunicació entre companys/es i amb la família, respectar els i les altres, canviar de classe, dir-ho al professorat, a la policia, als pares i mares, parlar amb algú de confiança, ajudar les

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

persones assetjadores a treure la seva ràbia, posar càmeres de vigilància, que els professors i professores també ajudin.

A partir de les respostes recollides deduïm que l'alumnat sap que la víctima ha de posar l'abús en coneixement d'algú per evitar que augmentin els maltractaments.